

2025-08-12

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.sof@regeringskansliet.se
Dnr: S2025/00911

FSS remissvar angående Kvalificering till socialförsäkring och ekonomiskt bistånd för vissa grupper (SOU 2025:53)

Föreningen Sveriges socialchefer (FSS) är inbjudna att vara remissinstans för Kvalificering till socialförsäkring och ekonomiskt bistånd för vissa grupper (SOU 2025:53). Remissvaret ska ha kommit in till Socialdepartementet senast 15 augusti 2025.

Om FSS

FSS är en partipolitiskt obunden förening som företräder cirka 400 socialchefer i landet. Utifrån vår profession och tillgänglig kunskap verkar vi för utveckling av den svenska välfärden. Utgångspunkten för FSS socialpolitiska arbete är portalparagrafen i socialtjänstlagen där demokrati, trygghet och jämlikhet lyfts fram, liksom individers och gruppers aktiva deltagande i samhällslivet. Minskade klyftor är en förutsättning för ett väl fungerande samhälle.

FSS synpunkter i korthet

FSS är kritisk till utredningens förslag som helhet och ställer oss inte bakom förslaget. FSS lämnar följande synpunkter.

Med utredningens förslag riskerar vi ha grupper som inte kan kvalificera sig varken via socialförsäkringssystemet eller socialtjänstlagen. Ansvaret flyttas då från staten till kommunerna som därmed tvingas till akuta nödprovningar.

Dessutom menar FSS att reformen inte är förenlig med grundprincipen att ekonomiskt bistånd ska vara en tillfällig lösning på försörjningsproblem. Detta innebär i praktiken ett långvarigt biståndsberoende. Det bidrar till ökade klyftor i samhället. Risken för svartarbete ökar.

Ytterst skulle det kunna påverka synen på socialtjänsten och att socialtjänsten inte finns till för vissa grupper, till exempel kvinnor från tredje land.

Utifrån förslagen finns en överhängande risk att kommunen kommer att möta fler individer som har svårt att klara sitt uppehålle och integreras i samhället. Konsekvenser av detta kan vara – vilket beskrivs i utredningen – psykisk ohälsa, utsatthet både ekonomiskt och socialt, missbruk, kriminalitet och ökat utanförskap vilket i sin tur kan öka behovet av andra typer av insatser.

Riskerna för ett utökat skuggsamhälle med individer som lever i Sverige under svåra förhållanden är stora.

Barn riskerar att fara illa om förslagen i dess helhet går igenom. Socialtjänsten riskerar att få hantera fler orosanmälningar. Målet med Barnkonventionen, där varje barn ska få åtnjuta sina rättigheter fullt ut och få växa upp i trygghet, frihet och med möjligheter att nå sin fulla potential, riskerar att inte uppnås.

FSS anser att utredningen och förslagen har utgått från den gamla socialtjänstlagen. Till exempel har utredningen inte haft i åtanke att titta på förslagen utifrån jämställdhet och jämlikhet.

Det finns även en ökad risk för hot och våld mot handläggare inom socialtjänsten med utredningens förslag.

Slutsats

Liksom Emma Kindlunds (expert i utredningen) särskilda yttrande delar FSS oro över förslaget om kvalificering till ekonomiskt bistånd, särskilt huruvida det är förenligt med barnkonventionen och Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter.

Kindlund, liksom FSS, menar att förslaget riskerar att exkludera utsatta grupper, såsom barnfamiljer, personer med funktionsnedsättning och våldsutsatta, från nödvändigt bistånd under en kvalificeringstid.

Med utredningens förslag riskerar vi ha grupper som varken kan kvalificera sig via socialförsäkrings-systemet eller socialtjänstlagen. Ansvaret flyttas då från staten till kommunerna som därmed tvingas till akuta nödprövningar.

Utredningen brister i analysen av hur begränsningarna påverkar dessa personer samt hur barns bästa och rättigheter säkerställs.

Det finns en uppenbar risk för att oönskade samhällseffekter uppstår med ökad risk för utanförskap och utsatthet.

Med utredningen riskerar socialtjänsten att tappa det sociala arbetet, och att kunna arbeta förebyggande och främjande, enligt den nya socialtjänstlagens intentioner. Att bygga allianser med medborgare och andra samverkansparter är viktigt för att vi tillsammans ska klara våra utmaningar.

För Föreningen Sveriges socialchefer

Monica Persson, ordförande

Föreningen Sveriges socialchefer är en partipolitiskt obunden förening som verkar för utveckling av den svenska välfärden. Vi bedriver påverkansarbete inom socialpolitiska frågor och arrangerar den årliga konferensen Socialcheferdagarna.